

Történeti áttekintés és az önkormányzati rendeletalkotási folyamathoz

Az Országgyűlés 2012. január elején alkotta meg a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényt (a továbbiakban: Sztv.), melynek kihirdetésére 2012. január 6-án került sor. A törvény jelentősen átalakította a szabálysértések miatt eljárni jogosult hatóságok rendszerét, de a szabálysértési tényállások és az eljárási szabályok tekintetében is számos új elemet tartalmaz.

A törvény 2012. április 15-én lépett hatályba.

Az Sztv. 1. § (1) bekezdése deklarálja, hogy szabálysértés az a **törvény** által büntetni rendelt tevékenység vagy mulasztás, amely veszélyes a társadalomra. Vagyis 2012. április 15-től csak törvény nyilváníthat valamely cselekményt, mulasztást büntethetővé szabálysértésként, önkormányzati rendelet nem. Ezzel összhangban az Sztv. 254. § (2) bekezdése kimondta, hogy az önkormányzatok 2012. május 31-ig kötelesek hatályon kívül helyezni az önkormányzati rendeletekben meghatározott szabálysértési rendelkezéseket.

A jogalkotó nem hagyta azonban eszköz nélkül az önkormányzatokat. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 2012. április 15-től hatályos 51. § (4) bekezdése egy új lehetőséget kínált az önkormányzatok számára. A hivatkozott jogszabályhely a következőket mondta ki:

„(4) A helyi önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben meghatározhat **tiltott, közösségellenes magatartásokat**. A helyi önkormányzat képviselő-testülete e magatartás elkövetőjével szemben önkormányzati rendeletben ötvenezer forintig terjedő helyszíni bírság, illetve százötvenezer forintig terjedő közigazgatási bírság kiszabását rendelheti el, amely az önkormányzat saját bevételeit képezi.”

A képviselő-testület a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 254. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségét teljesítette és a 25/2012. (V. 30.) Önkormányzati Rendeletének megalkotásával az önkormányzati rendeletekből hatályon kívül helyezte a szabálysértési tényállásokat. A testület a szankció nélkül maradt, a helyi közösség érdekeit sértő a magatartásokkal szembeni fellépésre megalkotta az egyes tiltott, kirívóan közösségellenes magatartásokról szóló 29/2012. (VI. 29.) Önkormányzati Rendeletét, mely 2012. augusztus 1-jén lépett hatályba.

A rendeletünk hatálybalépése után hozta meg az Alkotmányíróság a 38/2012. (XI. 14.) AB. határozatát, melyben megállapította, hogy a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 51. § (4) bekezdése, valamint 143. § (4) bekezdésének *e*) pontja alkotmányellenes, ezért azt 2012. november 14-i hatállyal megsemmisítette. A megsemmisített paragrafusok hatalmazták fel az önkormányzatokat arra, hogy tiltott, közösségellenes magatartássá nyilvánítsanak egyes cselekményeket, vagy mulasztásokat, amelyek elkövetőivel szemben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvénynek a végrehajtásra vonatkozó szakaszai szerint lehetett szankciót alkalmazni, vagyis pénzbírságot kiszabni.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a törvény rendkívül széles, diszkrecionális jogkört biztosít a helyi önkormányzatoknak a tiltott magatartások meghatározására. „A felhatalmazás tartalmának értelmezését az is nehezíti, hogy az önkormányzati törvény egyik előírása

„közösségellenes” magatartások, másik előírása viszont „kirívóan közösségellenes” magatartások meghatározására szól, miközben a szabálysértési törvény garázdasággként az egész ország területén megtiltja és büntetni rendeli azokat a kihívóan közösségellenes magatartásokat, amelyek alkalmasak arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsenek. A törvényi keretek határozatlansága miatt a jogalkotási hatáskörrel való visszaélés veszélyét növeli az is, hogy az önkormányzati törvény gazdasági érdekeltséget is teremt az önkormányzatok számára azzal, hogy a rendeleteik alapján beszédett bírságok teljes mértékben az önkormányzatok bevételeit képezik. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az önkormányzati törvényben adott rendeletalkotási felhatalmazás alaptörvény-ellenes, sérti a jogállamiságból fakadó jogbiztonság, valamint a közigazgatás törvény alá rendeltségének követelményét.” (részlet az Alkotmánybíróság Hivatalának közleményéből).

Az Alkotmánybíróság fenti számú határozatát követően a Hajdú-Bihar megyei Kormányhivatal Törvényességi Felügyeleti Főosztálya a tiltott, közösségellenes magatartási szabályokat rendelettel megállapító önkormányzatokat felhívta rendeleteik hatályon kívül helyezésére.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 2013. január 1. napjától hatályba lépő 8.§ (2) bekezdése és 143. § (4) bekezdés d) pontja újra lehetőséget biztosít a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek arra, hogy rendeletben szabályozzák az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait és elmulasztásának jogkövetkezményeit.

A 8. § (1) bekezdése szerint „a helyi közösség tagjai a helyi önkormányzás alanyaként kötelesek:

- a) öngondoskodással enyhíteni a közösségre háruló terheket, képességeik és lehetőségeik szerint hozzájárulni a közösségi feladatok ellátásához;
- b) betartani és betartatni a közösségi együttélés alapvető szabályait.

(2) bekezdés alapján „a helyi önkormányzat képviselő-testülete rendeletében meghatározhatja az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségek tartalmát, elmulasztásuk jogkövetkezményeit.”

A 143.§ (4) bekezdésében „felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg .... az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit.

Az önkormányzati szándék az, hogy legyen helyi rendelet és fel lehessen lépni a helyi közösségi normákat be nem tartók ellen, hiszen a helyi rendelet hatályon kívül helyezésével nem tudunk fellépni azokkal az állampolgárokkal szemben, akik olyan magatartást tanúsítanak, amely nem bűncselekmény és nem is szabálysértés, de a közösségi együttélés szabályaival ellentétesek.

Közmeghallgatáson az állampolgárokkal ismertettük a rendeleti szabályokat, a honlapon lehetőséget adtunk a véleménynyilvánításra és a javaslatokra. Összesen két javaslat érkezett: az egyik a társasházi együttélési szabályokat szerette volna rendeleti szintre emelni, a másik a lótaratók, fogatosok magatartását kifogásolta, hogy a lócitromot otthagyják az úton, nem kis bosszúságot okozva.

A képviselő-testület az októberi ülésén megalkotta a rendeletet, száma: 27/2013. (XI. 11.)

Eljárási szabályokhoz:

A bírság mértéke a 150.000 Ft-ot is elérheti

Az igazgatási bírság kiszabása során mérlegelendő:

- a jogsértéssel okozott hátrány, ideértve a hátrány megelőzésével, elhárításával, helyreállításával kapcsolatban felmerült költségeket, a jogsértéssel elért előny mértékét,
- a jogsértéssel okozott hátrány visszafordíthatósága,
- a jogsértéssel érintettek köre,
- a jogsértő állapot időtartama,
- a jogsértő magatartás ismétlődése és gyakorisága,
- a jogsértést elkövető eljárást segítő, együttműködő magatartása,
- a jogsértést elkövető gazdasági súlya.

Ügyelni kell arra is a bírság kiszabásakor, hogy a szankcionálás ne legyen diszkriminatív.

Bírságra a végrehajtási szabályok az irányadók, végső esetben átváltoztatható közérdekű munkára. 5000 Ft/nap az átváltási díjtétel.

Hajdúnánás, 2013. november 19.